

Nyár végéig maradhat a várban a szövőszék

Pázmán Ida kézművesmesterre akkor figyeltem fel, amikor a megyei lap arról adott hírt, hogy hét év után fel kell adnia várbeli székhelyét, kénytelen kiköltözni, mivel az általa bérelt helyiségek megemelt díját már képtelen lesz megfizetni.

Nagyvárad várbeli székhelyén kerestem fel május elején Pázmán Idát. Arra kértem, ossza meg velünk, hogyan került kapcsolatba a szövéssel, hiszen ezt a szép népi mesterséget ma már csak kevesen művelik, szövőműhelyt sem sokan működtetnek, legfeljebb egy-egy vidéki településen.

„Az egész úgy kezdődött – emlékszik vissza Pázmán Ida –, hogy egy jó barátnőm, aki látogatta a Francisc Hubic Művészeti Iskolában szervezett előadásokat, biztatott, hogy járjak én is, mert nagyon jók a tanárok, és alapos szakmai felkészülést lehet szerezni. Én is beiratkoztam, a grafika szakot választottam. Elmentem felvételizni, és amint beléptem abba a terembe, ahol a felvételi zajlott, egy szö-

Pázmán Ida várbeli kézművesműhelyében

A családi szövőszék

vőszékre lettem figyelmes – egy kicsi szövőszék állt az egyik sarokban. Addig nem nagyon tudtam, miért megyek oda, de amikor megláttam a szövőszéket, azonnal tudtam, mit is szeretnék majd tanulni. Nagy szerencsém volt, hogy Holló Barna lett a tanárom, tőle tanultam mindazt, amit ma tudok ebben a mesterségben. Aztán három évet tanultam a Francisc Hubicban, plusz még egyet ráhúzva. No, nem mondom, egy kis grafikát is tanultam, kellett, mert a programhoz tartozott, de én ott csak szőttem, gyakorlatilag semmi mást nem csináltam. A szövés azért nem volt teljesen ismeretlen számomra, ugyanis a Diószegen élő nagymamám ügyes szövő volt, olyan munkákat is meg tudott csinálni, amelyekhez településenként csak egy-két asszony értett. Bihardiószegen az én nagymamám tudott csak felvetni. Amikor a Hubicban elkezdtem szőni tanulni, ő már nagyon idős volt, s amikor elmondtam neki, hogy mit tanulok, azt mondta, ne csináljam, mert soha nem fogom abbahagyni.”

Apai rokonsága révén Pázmán Ida olyan szalacsiakat ismert meg, akik szövéssel foglalkoztak. „Amikor felkerestük az ottani roko-

(folytatás a következő oldalon)

Nyár végéig maradhat a várban a szövőszék

(folytatás az előző oldalról)

➤ nainkat, kiderült, hogy az egyik családtagnak van szövőszéke, a dédnagyanyám nagynénje rendelte magának 1862-ben. Megkaptam ezt a családi szövőszéket, és a mai napig is azon dolgozom.”

A kézművesmester nem rejtette véka alá, hogy az utóbbi időben kedvezőtlen körülmények között kellett tevékenykednie. „De én kidolgoztam egy olyan rendszert – magyarázza –, hogy miként lehetne ebben az időszakban is mind szélesebb körben bemutatni a hagyományos mesterségeket, hogy az embereknek egy kis fogalmuk legyen róluk. Fesztiválokon, különböző rendezvényeken vettünk részt. Mindig úgy igyekeztem, hogy a termékek vására mellett megnézhessek az érdeklődők a munkámat is; volt mesterségbemutató, ahol a közönség láthatta az egész folyamatot, hogy pontosan miként készül el egy-egy alkotás. Ezenkívül, mintegy harmadik részeként ennek a folyamatnak, kézműves-foglalkozás is van, hogy beülhessenek nemcsak gyerekek, de felnőttek is a szövőszékbe, és elkészíthessenek egy-egy tárgyat. Eleinte csak gyerekekre összpontosítottunk, nekik akartuk bemutatni ezt a hagyományörző mesterséget. Később, mivel volt érdeklődés a felnőttek részéről is, őket is bevontuk, és ez sikeres akció volt. Többszámúban beszélek, mivel három kollégámmal létrehoztuk a Nagyváradi Kézműves Házat, egyesületi formában.”

Az elkészült munkák értékesítési lehetőségéről is szó esett. „Most, hogy volt ez a majd két éves világvárvány, rájöttünk, hogy jelen kell lenni az online térben, ezért a közösségi oldalon létrehoztunk egy csoportot Casa

Elkészült alkotások

A kézimunkázást bárki kipróbálhatja

Mesteşugărească – Kézművesház néven. Így módon az egész országban működő kézművesek munkái elérhetőek.”

Arról is beszélt Pázmán Ida, hogy a sok bizonytalanság miatt mostanság nem a legjobb mederben folyik a tevékenységük. Nem tudható, meddig maradhatnak a várban, nem tudnak előre tervezni, nem pályázhatnak, mivel csak két hónapra szól a váradi önkormányzattal meghosszabbított szerződésük. Elmondta még, hogy régi vágya egy kézművesiskola létrehozása, pályáztak is erre. Még 2005-ben a városi önkormányzattól igényelt erre a célra egy helyiséget, de eddig nem sikerült kapnia.

A beszélgetésünk után néhány héttel kaptuk a hírt, hogy egy újabb rendelkezés szerint a nyár végéig maradhatnak a várban a kézművesek.

Dérer Ferenc

